

Lovforslag nr. L 139. Fremsat den 30. januar 1985 af industriministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om Danmarks Erhvervsfond og af lov om internationalt udviklingssamarbejde

§ 1

I lov nr. 145 af 21. april 1965 om Danmarks Erhvervsfond, som ændret senest ved lov nr. 126 af 31. marts 1982, indsættes som § 8, stk. 2:

»Stk. 2. Der kan endvidere ydes garantier og kautioner inden for et beløb af 30 millioner kr. ved store eksportforretninger til udviklingslande, når der foreligger garanti fra finansministerium, centralbank, udviklingsbank el. lign. I beløbet er indbefattet garantier og kautioner, der er ydet i henhold

til § 7 i loven om internationalt udviklingssamarbejde.«

§ 2

I lov om internationalt udviklingssamarbejde, jfr. lovbekendtgørelse nr. 285 af 1. april 1976, som ændret senest ved lov nr. 122 af 31. marts 1982, ophæves § 7.

§ 3

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget tager sigte på at overføre den eksportkreditgarantiordning, der er hjemlet i § 7 i Lov om internationalt udviklingssamarbejde til Lov om Danmarks Erhvervsfond med henblik på, at Eksportkreditrådet overtager administrationen af ordningen, der hidtil er administreret af Industriministeriet i samarbejde med Udenrigsministeriet.

Overførslen af garantiordningen til Lov om Danmarks Erhvervsfond er i overensstemmelse med betænkning nr. 1006, 1984, afgivet af det af Regeringen i juni 1983 nedsatte udvalg (Nyboe Andersen-Udvalget).

Nyboe Andersen-Udvalget finder det vigtigt både af hensyn til udviklingslandenes fortsatte adgang til import af udviklingsrelevante leverancer og af hensyn til dansk erhvervslivs konkurrenceevne, at adgangen til eksportkredit på lidt lempeligere vilkår end de sædvanlige opretholdes.

Efter Nyboe Andersen-Udvalgets opfattelse vil det være hensigtsmæssigt, at Eksportkreditrådet, der i forvejen administrerer den almindelige eksportkreditordning, med dets brede repræsentation fra såvel erhvervslivets organisationer som fra den offentlige administration, får tillagt kompetencen på området. Udvalget har herved lagt til grund, at ingen væsentlige bistanbspolitiske hensyn taler for at bibeholde ordningen i Lov om internationalt udviklingssamarbejde.

Eksportkreditrådet, hvis sekretariat hidtil har foretaget sagsbehandlingen for Industriministeriet, har erklæret sig indforstået med at overtage administrationen af ordningen.

Den almindelige eksportkreditordning skal, ifølge bemærkningerne til loven om Danmarks Erhvervsfond og i overensstemmelse med internationale forpligtelser, økonomisk hvile i sig selv. I det lange løb skal der være balance mellem præmieindtægterne og de med Eksportkreditrådets virksomhed forbundne udgifter, herunder tab på ordningen. Med henblik på opfyldelsen af denne målsætning har det været nødvendigt for Eksportkre-

ditrådet at gennemføre betydelige præmieforhøjelser i de senere år.

Den særlige garantiordning for udviklingslande indeholdt oprindelig ikke krav om præmiebetaling. Der indførtes i 1978 på baggrund af de internationale forpligtelser en præmieordning for § 7-garantiordningen, der svarer til, hvad der kræves for den almindelige eksportkreditordning. Det skønnes hensigtsmæssigt, at den nuværende ensartede præmiepolitik for begge ordninger bevares for at undgå forvridninger i anvendelsen af de to garantiordninger. Eksportkreditrådet fastsætter i medfør af § 9 i Lov om Danmarks Erhvervsfond de risikopræmier, der skal betales for givne garantier og kautioner, og disse præmier vil også komme til at gælde for den særlige garantiordning for udviklingslande.

Det bør, selvom den særlige garantiordning indeholder større risici, tilstræbes, at denne ordning også udviser balance mellem indtægter og udgifter på langt sigt. Ordningen indebærer en ophobning af risici af betydelig størrelse og på lande med en svag økonomi, således at en tilstrækkelig risikospredning vanskeligt kan opnås. De eksportkreditter, der må indfries efter ordningen, er som altovervejende hovedregel fordringer på nationalstater. Set over et længere tidsrum er det rimeligt at lægge til grund, at sådanne fordringer bliver betalt, evt. gennem en moratorieaftale, hvorunder der også betales renter. Det vil dog være driftsmæssigt uforvarsligt ikke at tage hensyn til, at der kan komme til at foreligge en situation, hvor det bliver påkrævet at afskrive en udestående fordring som tabt.

Det foreslås af Nyboe Andersen-Udvalget, at der bevilges garanti til eksportvirksomheder, som har oparbejdet et marked for investeringsgoder i udviklingslandene, også i tilfælde, hvor garanti ikke kan opnås efter gældende retningslinjer på grund af landets ringe kreditværdighed. Som modydelse skulle virksomhederne påtage sig en noget større selvrisiko og betale en betydeligt højere præmie.

Ved administrationen af den almindelige eksportkreditordning har Eksportkreditrådet, inden der lukkes for garantigivning til et land, der er i økonomiske vanskeligheder, i særlige tilfælde udstedt garantier med større selvrisiko og mod højere præmier.

Spørgsmålet om, hvornår der bør lukkes og genåbnes for garantigivning på lande, der er kommet i økonomiske vanskeligheder, drøftes i det løbende internationale samarbejde. Det vil være naturligt, at disse forhandlinger også i fremtiden får indflydelse på den praksis, der følges.

Selvom Eksportkreditrådet allerede i et vist omfang anvender den fremgangsmåde, som Nyboe Andersen-Udvalget har peget på, kan større selvrisiko og højere præmier ikke uden videre antages at opveje risikoforøgelsen ved en konsekvent gennemførelse af Udvalgets forslag, der indebærer risiko for, at muligheden for balance på langt sigt tabes af syne.

Eksportkreditrådet vil efter lovforslaget administrere to garantiordninger, dels den almindelige eksportkreditordning med en garantiramme på 50 mia. kr., dels den særlige garantiordning for udviklingslandene med en garantiramme på 30 mia. kr. Den særlige garantiordning vil efter lovforslaget indgå i Danmarks Erhvervsfond, hvortil risikopræmierne indbetales og hvoraf tab afholdes. Der bliver herefter parallelitet med den almindelige eksportkreditordning. I det interne regnskab for Fonden kan de to ordninger holdes adskilt.

Eksportkreditrådets afgørelser er endelige. Sager af særlig handelspolitisk betydning eller som frembyder særlig risiko, kan dog forelægges industriministeren til afgørelse. Industriministeren fastsætter efter forhandling med Eksportkreditrådet de nærmere bestemmelser for ydelse af de i Lov om Danmarks Erhvervsfond omhandlede garantier og kautioner.

Lovforslaget vil ikke medføre merudgifter.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Denne særlige garantiordning for store eksportforretninger med lang kredittid til udviklingslande foreslås overført med en uændret garantiramme på 30 mia. kr., der pr. 31. december 1984 er udnyttet for ca. 14,5 mia. kr.

Den særlige garantiordning tænkes anvendt ved eksport af kapitalgoder, entreprenørarbejder o.lign. til først og fremmest de udviklingslande, som hidtil har været omfattet af ordningen.

Det hidtidige kriterium om projekternes betydning for den økonomiske udvikling i udviklingslandene udgår af lovens tekst. Ved at fastholde kravet om garanti fra finansministerium, centralbank, udviklingsbank el. lign., tilsikres det, at myndighederne i det pågældende udviklingsland tillægger projekterne tilstrækkelig betydning.

Om de retningslinjer, som agtes anvendt ved den fremtidige administration af ordningen, kan anføres:

I overensstemmelse med Nyboe Andersen-Udvalgets anbefaling vil det hidtidige krav om en mindstekontraktsum på 20 mill. kr. blive nedsat til 10 mill. kr., samtidig med, at kravet om en mindstekredittid på 7 år vil blive nedsat til 6 år. Dette harmonerer med international praksis, der tillige kræver en mindstekontraktsum på 20 mill. kr. for at opnå en kredittid på 7 år.

På de områder, hvor der kan gives garanti og kaution i henhold til den særlige garantiordning, skal den almindelige eksportkreditordning ikke kunne anvendes. Kan der på den anden side ikke opnås garanti fra finansministerium, centralbank, udviklingsbank el. lign., udelukker dette dog ikke, at den almindelige eksportkreditordning kan anvendes, hvis Eksportkreditrådet finder risikoen acceptabel.

Der skønnes ikke at være behov for at overflytte bestemmelsen i § 7, stk. 2, i Lov om internationalt udviklingssamarbejde, der giver adgang til at reservere dele af garantirammen på 30 mia. kr. til brug for aftaler med udviklingslande om kreditlinjer, der stilles til rådighed for leverancer til de pågældende lande. Hvis det skønnes hensigtsmæssigt at oprette kreditlinjer, vil sådanne som hidtil under den almindelige eksportkreditordning kunne indgås.

Det foreslås i Nyboe Andersen-Udvalgets betænkning, at der også skal kunne ydes garantier ved leverancer af rene tjenesteydelser til udviklingslandene.

I de situationer, hvor tjenesteydelser indgår i kontrakter om levering af kapitalgoder eller projekter, vil kontrakterne efter gældende praksis kunne finansieres på samme vilkår som kapitalgoderne, hvis eksporten hovedsageligt vedrører kapitalgoder.

Efter den hidtidige almindelige internationale holdning bør rene tjenesteydelser betales kontant eller inden for en kortere kreditperiode. Det må derfor anses for betænkeligt, at man ensidigt fra dansk side skulle tilbyde lange kreditter inden for dette område, når man fra dansk side i øvrigt aktivt arbejder for at begrænse et internationalt kre-

ditkælp. Hvis der internationalt danner sig en kutyme for, at tjenesteydelser kan finansieres over en længere kreditperiode, kan man af konkurrencemæssige grunde blive nødt til også fra dansk side at tilbyde lange kreditter til rene tjenesteydelser under begge garantiordninger.

I overensstemmelse med Nyboe Andersen-Udvalgets forslag forbedres den særlige garantiordning til udviklingslande ved, at garantiprocenten som hovedregel fastsættes til 95. Hidtil har garantiprocenten ligget på 90-95.

Nyboe Andersen-Udvalget har endvidere foreslået, at der gives eksportører adgang til efter to år at overdrage selvriskoen til tredjepart.

Kravet om selvrisiko sigter bl.a. på, at eksportøren får et økonomisk incitament til at være påpasselig med hensyn til køber og køberlande, og at begrænse tab under eksportkreditordningen. Kravet er i overensstemmelse med anerkendte principper inden for international eksportkreditforsikring og bør kun lempes, hvor afgørende hensyn taler herfor.

Eksportkreditrådet overvejer at indføre en begrænset adgang til efter en vis periode og efter

ansøgning at foretage afdækning af selvrisiko under den almindelige eksportkreditordning, når der foreligger et særligt stort behov herfor. Dette gælder navnlig i tilfælde, hvor virksomheder, som følge af en stærk vækst i eksporten, har opsamlet meget store selvrisici, der begrænser virksomhedernes finansieringsmuligheder på grund af den tabsrisiko, der er forbundet med de opsamlede selvrisici. Det vil være naturligt, at resultatet af overvejelserne også kommer til at gælde for den særlige garantiordning til udviklingslande.

Til § 2

I henhold til § 1, stk. 2, i Lov om Danmarks Erhvervsfond bestyres Fonden af industriministeren. I forbindelse med lovforslagets ikrafttræden overtager Fonden den eksisterende risikoportefølje bestående af garantier og kautioner udstedt i henhold til § 7 i Lov om internationalt udviklingssamarbejde, der pr. 31. december 1984 udgjorde ca. 14,5 mia. kr. Endvidere overtager Fonden de udestående fordringer, der pr. 31. december 1984 beløb sig til 355 mill. kr.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I lov nr. 145 af 21. april 1965 om Danmarks Erhvervsfond, som ændret senest ved lov nr. 126 af 31. marts 1982, indsættes som § 8, stk. 2:

»Stk. 2. Der kan endvidere ydes garantier og kautioner inden for et beløb af 30 milliarder kr. ved store eksportforretninger til udviklingslande, når der foreligger garanti fra finansministerium, centralbank, udviklingsbank el. lign. I beløbet er indbefattet garantier og kautioner, der er ydet i henhold til § 7 i loven om internationalt udviklings-samarbejde.«

§ 8. Der kan ydes garantier og kautioner inden for et beløb af 50 milliarder kr., heri indbefattet garantier og kautioner, der er ydet i henhold til den tidligere tilsvarende lovgivning.

2. I lov om internationalt udviklingsamar-

bejde, jfr. lovbekendtgørelse nr. 285 af 1. april 1976, som ændret senest ved lov nr. 122 af 31. marts 1982, ophæves § 7.

§ 7. Efter indstilling fra udenrigsministeren kan industriministeren inden for en samlet beløbsramme på 30.000 mill. kr. udstede garantier mod tab på private kreditter ydet af erhvervsvirksomheder eller institutioner, der er hjemmehørende i Danmark, til importører og institutioner i udviklingslande som led i disses økonomiske udvikling samt stille kaution for lån i forbindelse hermed. Garanti til et pengeinstitut kan omfatte beløb, der stilles til rådighed af udenlandske deltagere i et konsortium, hvori pengeinstituttet deltager. For ydede garantier og kautioner betales en risikopræmie.

Stk. 2. Inden for den i stk. 1 nævnte beløbsramme kan der af udenrigsministeren efter aftale med industriministeren træffes aftale med udviklingslande om afsætning af særskilte beløbsrammer, inden for hvilke de i stk. 1 nævnte garantier kan ydes.